

Stand van zaken Brede SPUK 2023-2026 en plan van aanpak GALA Healthy Hillegom

aan: de raad van de gemeente Hillegom
datum:

ons kenmerk: Z-23-339144
datum collegevergadering: 7 november 2023
portefeuillehouder: Dhr. J. van Rijn
behandelend ambtenaar: Hajo van der Harst
emailadres: h.vanderharst@hltsamen.nl
telefoon: 14 0252
embargo:

Aanleiding

In deze raadsbrief informeren wij de gemeenteraad over de stand van zaken rondom de aanvraag Brede SPUK-regeling 2023-2026. Deze specifieke uitkering dient voor de versterking van sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (SPUK BREED) voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026. Eerst nemen wij u nog even mee in wat de regeling inhoudt en daarna informeren wij u over waar we nu zijn in het proces.

Wat is de brede SPUK-regeling ook alweer?

De Brede SPUK is een gebundelde financiering voor 15 onderdelen op de thema's:

- sport- en beweegstimulering
- cultuurparticipatie
- gezondheidsbevordering
- het versterken van de sociale basis.

Deze gebundelde financiering versterkt de samenhang en integraliteit tussen de verschillende onderdelen.

Waar is de regeling voor bedoeld?

Met de Brede SPUK wordt er een financiële impuls gegeven om de doelstellingen te behalen die staan in het Gezond en Actief Leven Akkoord (hierna: GALA) en het Sportakkoord Healthy Hillegom. Het GALA is een landelijk akkoord dat bouwt aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en de sociale basis.

Voorwaarden waaraan we moeten voldoen

Om de SPUK-gelden te ontvangen, moet de gemeente aan twee voorwaarden voldoen:

- het indienen van een plan van aanpak GALA
- het herijken van de lokale Sportakkoorden

Het proces van de aanvraag en toekenning tot nu toe

De brede SPUK-regeling 2023-2026 is pas per 6 februari 2023 opengesteld voor aanvragen. Eerder bleek niet mogelijk omdat het onderliggende GALA verdrag opliep in ondertekening en vaststelling. In vervolg hierop hebben wij eind februari de aanvraag ingediend. 2 mei kregen wij van VWS het bericht dat wij de gelden ontvangen. De gelden zijn gekoppeld aan drie deelprogramma's, te weten:

1. de Brede Regeling Combinatiefuncties (structurele regeling)
2. het Sportakkoord II (landelijk akkoord)
3. het GALA (landelijk akkoord)

De meeste Brede SPUK/GALA thema's vallen inhoudelijk onder de pijlers 'Vitaliteit' en 'Zorg voor elkaar' uit de Maatschappelijke Agenda. We verantwoorden die uitgaven binnen de nieuwe SPUK-systematiek.

Herijking lokaal Sportakkoord heeft plaatsgevonden

Een vereiste om in aanmerking te komen voor de gelden is een herijking van het lokaal Sportakkoord. Dit is een check door de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) op de uitvoering van de doelstellingen uit het Sportakkoord. Deze herijking heeft in juni plaatsgevonden. Het Sportakkoord II is een integraal onderdeel van het plan van aanpak GALA Healthy Hillegom.

Plan van Aanpak Gala Healthy Hillegom

Aanvullend en als voorwaarde voor de verlening van de Brede SPUK-regeling moest de gemeente vóór 30 september 2023 een lokaal Plan van Aanpak GALA 2024-2026 indienen. Dit heeft geleid tot het plan van aanpak GALA Healthy Hillegom. Op 5 oktober 2023 hebben wij hierop een positief advies ontvangen vanuit de VNG. Vervolgens hebben wij het plan inclusief het positieve advies van de VNG op tijd ingediend bij de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I). Bij goedkeuring wordt de uitkering voor 2024 en de jaren erna verleend, zodat wij de doelstellingen uit het plan van aanpak kunnen realiseren.

Relatie Maatschappelijke Agenda en plan van aanpak GALA Healthy Hillegom

Het Plan van aanpak GALA Healthy Hillegom is een uitvoeringsprogramma bij de pijlers Vitaliteit en Zorg voor elkaar uit de MAG. Daarmee staat de Brede SPUK-regeling dus in dienst van de geformuleerde ambities uit de MAG. Het plan bouwt voort op wat er al is, namelijk het lokale sport- en preventieakkoord, lokale coalities Kansrijke Start, Nota gezondheidsbeleid, Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet, Wet publieke gezondheid en Integraal zorgakkoord. In het Plan van Aanpak wordt de verbinding tussen deze initiatieven gelegd.

Achtergrondinformatie Brede SPUK-regeling en GALA

De onderdelen van de brede SPUK-regeling

De Brede SPUK is in werking gesteld om diverse afspraken uit het Sportakkoord II, de brede regeling combinatiefuncties, het GALA en het Preventieakkoord uit te kunnen voeren. De regeling bestaat uit drie inhoudelijke hoofdthema's, waaronder verschillende onderdelen vallen die elk een eigen vast beschikbaar budget hebben. De thema's zijn:

Sport, bewegen en cultuur

1. Sportakkoord
2. Brede regeling combinatiefunctionarissen

Gezondheid en de Sociale basis

3. Terugdringen gezondheidsachterstanden
4. Kansrijke Start
5. Valpreventie
6. Aanpak Overgewicht
7. Lokale en regionale aanpak preventie
8. Leefomgeving
9. Mentale Gezondheid
10. Alcoholpreventie
11. Kennisinfrastructuur GGD

Ondersteunende onderdelen

12. Wijkaanpakken sociale basis
13. Mantelzorg
14. Eenzaamheid
15. Welzijn op recept
16. Omgeving

GALA

Op 3 februari 2023 is het landelijke GALA ondertekend. In dit akkoord zijn gezamenlijke afspraken gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden. Er wordt gebouwd aan een fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en de sociale basis. Met de afspraken die in het GALA zijn gemaakt, wordt een impuls gegeven aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners van Nederland. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040 met weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.

Het Plan van aanpak GALA Healthy Hillegom is een uitvoeringsprogramma bij de pijlers Vitaliteit en Zorg voor elkaar uit de MAG. Daarmee staat de Brede SPUK-regeling dus in dienst van de geformuleerde ambities uit de MAG.

Bijlagen:

1. Plan van aanpak Healthy Hillegom
2. Verleningsbeschikking Brede SPUK 2023-2026

Healthy Hillegom: De gezonde keuze de makkelijke keuze, Voor iedereen

**Lokaal Plan van Aanpak
voor het Gezond en
Actief Leven Akkoord
Hillegom**

September 2023

Inhoudsopgave

Healthy Hillegom: De gezonde keuze de makkelijke keuze, Voor iedereen

Inhoudsopgave	1
Een gezonde en actieve samenleving voor iedereen	2
Plan van Aanpak GALA	3
1. Gelijke gezondheidskansen voor iedereen in Hillegom	5
1.1 Terugdringen van gezondheidsachterstanden	6
1.2 Kansrijke Start	9
2. Een gezonde leefomgeving maakt het verschil	11
2.1 Gezonde leefomgeving	11
2.2 Klimaatverandering	13
3. Versterken sociale basis	15
4. Lekker in je vel	19
4.1 Hulp bij het terugdringen van overgewicht of obesitas voor kinderen en volwassenen	20
4.2 Voorkomen en vroegsignalering van middelengebruik (roken, alcohol en drugs)	22
4.3 Een vitaal sportklimaat	23
5. Aandacht voor mentaal welbevinden	25
6. Vitaal ouder worden	27
6.1 Bewegen door ouderen	27
6.2 Valpreventie bij ouderen	29
7. Regionale preventie-infrastructuur	30
Uitvoeringsstructuur & burgerparticipatie	31
Uitvoeringsstructuur Healthy Hillegom2.0	31
Burgerparticipatie	32
Goedkeuring Plan van Aanpak GALA Hillegom	34

Een gezonde en actieve samenleving voor iedereen

De gemeente Hillegom erkent het belang van een actieve en gezonde samenleving en heeft de afgelopen jaren een voortrekkersrol gespeeld op het gebied van integraal samenwerken voor preventieve gezondheid. Zo is vitaliteit één van de pijlers van de [Maatschappelijke Agenda](#) (MAG) en zijn het huidige sport- en preventieakkoord samengevoegd in een [leefstijlakkoord](#) dat is ontwikkeld tot de gezondheidsbeweging [Healthy Hillegom](#) die in 2020 is gelanceerd. Het kernteam van Healthy Hillegom bestaande uit SportSupport/Hillegom in Beweging, Welzijnskompas, Welzijnskwartier, Wijksamenwerkingsverband Hillegom en Sportfondsen zijn de aanjagers van de gezondheidsbeweging. In de afgelopen jaren is Healthy Hillegom verder gegroeid en is het onderdeel geworden van onder anderen het coalitieakkoord "[Met trots vooruit! 2022-2026](#)" en heeft gezondheid een prominente plek gekregen in de [omgevingsvisie](#).

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is meer dan een akkoord, het is een beweging die als doel heeft om een gezonde samenleving centraal te zetten. Dit sluit zeer goed aan bij de koers die de gemeente Hillegom is ingeslagen. Er wordt gestreefd naar een samenleving waarin mensen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Het is de erkenning van het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en laat zien dat gezondheid en welzijn verder gaan dan de afwezigheid van ziekte en dat we moeten investeren in de mens.

Deze beweging is een noodzakelijke reactie op de huidige gezondheidssituatie in Nederland. Gezondheid en welzijn is niet voor iedereen vanzelfsprekend. De gezondheidsverschillen in de samenleving zijn groot en groeiende. Mensen in een kwetsbare sociaal-economische situatie, bijvoorbeeld, omdat ze te maken hebben met uitdagingen zoals armoede, schulden, huisvestingsproblemen, eenzaamheid of werkloosheid, hebben een hoger risico op een slechtere (ervaren) gezondheid. Bovendien staat de (mentale) gezondheid van veel mensen onder druk in een samenleving die snel verandert en gepaard gaat met grote onzekerheden.

Investeren in gezondheid is niet alleen een morele keuze, maar ook een strategische. Het terugdringen van ongezond gedrag en het creëren van een gezonde leefomgeving kan bijna 20% van de ziektelast verminderen. Een brede, preventieve aanpak is dus noodzakelijk om zowel de gezondheid en levenskwaliteit van de bevolking te verbeteren als de druk op ons zorgsysteem te verminderen.

Met dit plan van aanpak laat Hillegom zien een voortrekkersrol te willen blijven spelen op het gebied van brede gezondheid en welzijn vanuit integrale samenwerking. We benoemen de doelen, ambities en de eerste concrete acties om de nodige stappen te zetten richting een gezonde generatie in 2040. Het wordt gezien als taak van de gemeente om richting en kaders te bepalen maar het is van essentieel belang dat de uitvoering in samenspraak met de maatschappelijke partners en inwoners wordt opgepakt.

Plan van Aanpak GALA

In dit plan van aanpak wordt overzichtelijk weergegeven hoe de gemeente Hillegom zich inzet voor een gemeenschap waarin de gezonde keuze de makkelijke keuze is. Dit ambitieuze doel bereik je niet vanzelf en is ook niet te realiseren in een korte tijd.

Met Healthy Hillegom heeft de gemeente de afgelopen jaren al groots ingezet op het bevorderen van gezondheid vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Het uitgangspunt is dan ook om voort te bouwen op de initiatieven en plannen die er al zijn. De grootste ontwikkeling zal gemaakt worden op het intensiveren van integraal samenwerken en burgerparticipatie in de uitvoeringsstructuur.

HLTsamen werkt met inwoners en betrokken samenwerkingspartners vanuit de ambities van de Maatschappelijke Agenda en middels 'opgavegericht werken' aan het bevorderen van (ervaren) positieve gezondheid. Gezamenlijk investeren we vraaggestuurd in het bevorderen van gezond gedrag. En helpen we inwoners met toegang tot passende ondersteuning waar nodig.

Inwoners (of hun vertegenwoordigers) en samenwerkingspartners brengen aan lokale Opgavetafels periodiek, op gestructureerde wijze, behoeften van inwoners in kaart. Deze behoeften worden vertaald in passend (integraal) aanbod van HLTsamen en lokale samenwerkingspartners. Door deze werkwijze worden bestaande en ontbrekende afspraken transparant. En kunnen hiaten in het aanbod worden weggenomen.

Om echt impact te maken is het van groot belang dat (toegang tot) aanbod en de communicatie hierover naadloos aansluit op specifieke kenmerken van (groepen) inwoners. Om die reden wordt de komende planperiode onder andere aan de Opgavetafel extra geïnvesteerd in burgerparticipatie via o.a. thematafels en een platform voor Sport, Beweging, Cultuur en Buurtorganisaties.

De uitdaging ligt in het samenbrengen van meerdere grote plannen en initiatieven rondom het brede thema gezondheid zoals de Maatschappelijke agenda, coalitieakkoord, leefstijlakoord, omgevingsvisie en de ambitieovereenkomst Wonen, Welzijn en Zorg. Besloten is dat de Maatschappelijke Agenda (MAG) leidend zal zijn in de uitvoering van het Plan van aanpak GALA. Het GALA wordt gezien als een uitvoeringsprogramma van de pijlers "Vitaliteit" en "Zorg voor Elkaar" in de MAG en draagt bij aan verschillende andere pijlers.

Daarnaast is er vanuit betrokken partijen behoefte aan helderheid over taken, verantwoordelijkheden en doelen. Met het plan van aanpak willen we duidelijkheid geven over de richting die we op willen om vervolgens samen met betrokken partijen en inwoners de exacte invulling te bepalen.

De leidraad van het Plan van aanpak volgt de 7 hoofddoelen van het GALA. We hebben de doelen een lokale formulering gegeven. De 7 doelen waaraan gewerkt wordt zijn:

1. Gelijke gezondheidskansen voor iedereen in Hillegom
2. Een gezonde leefomgeving maakt het verschil
3. Versterken sociale basis

4. Lekker in je vel
5. Aandacht voor mentaal welbevinden
6. Vitaal ouder worden
7. Regionale preventie infrastructuur

Deze doelen staan niet op zichzelf en zijn sterk met elkaar verbonden. Het zijn uitdagende opgaven die alleen aangepakt kunnen worden door krachten (nog meer) te bundelen en samen met de inwoners te werken aan oplossingen.

De gemeente heeft als taak richting te geven en heldere ambities te formuleren omtrent de hoofddoelen van het GALA Hillegom. Daarna komen betrokken partijen en inwoners samen om deze ambities om te zetten in acties zodat we samen bouwen aan een gezondere samenleving.

Alleen samen maken we de gezonde keuze de makkelijke keuze voor alle Hillegommers!

1. Gelijke gezondheidskansen voor iedereen in Hillegom

In Hillegom willen we dat iedereen toegang heeft tot gelijke kansen op het gebied van gezondheid. Momenteel is dat nog niet het geval en zijn er grote gezondheidsverschillen in de samenleving. Er is bij gezondheidsachterstanden vaak sprake van achterliggende problematiek zoals bestaansonzekerheid, armoede en kansenongelijkheid, een ongezonde leefomgeving en beperkte gezondheidsvaardigheden.

Het terugdringen van gezondheidsachterstanden heeft een hoge prioriteit. Er is bewustzijn dat de aanpak vele beleidsdomeinen raakt, met bijbehorende kansen en uitdagingen. Een gezamenlijke visie op gezondheid en een integrale langdurige aanpak gericht op specifieke wijken is daarom nodig.

De opzet van de MAG biedt een solide basis om vanuit een brede blik op gezondheid en integraliteit invulling te geven aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden en Kansrijke Start in Hillegom. In de onderstaande tabel zijn de subdoelen en het beoogde resultaat geformuleerd. Daarnaast staan er per (sub)doel een aantal voorbeelden van plannen en acties beschreven die momenteel al worden uitgevoerd. Deze lijst is niet volledig, vanuit de hernieuwde uitvoeringsstructuur gaan de plannen en acties verder geconcretiseerd worden.

Subdoel	Beoogd Resultaat	Plan/acties	Brede SPUK thema's
Lokale aanpak terugdringen gezondheidsachterstanden	Hillegomse aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden	<ul style="list-style-type: none"> > Gezondheidscampagne Healthy Hillegom <ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren van gezond gedrag en gezondheidsvaardigheden via de beweging Healthy Hillegom - Uitlichten van mogelijkheden om actief mee te kunnen doen in Hillegom > Rondje Hillegom <ul style="list-style-type: none"> - De leefomgeving inzetten als laagdrempelige mogelijkheid voor beweging, ontmoeting en ontspanning. > Verbinding met lokaal sportakkoord <ul style="list-style-type: none"> - Vitale sportaanbieders bieden opties voor iedereen in de samenleving om mee te kunnen doen. > Jeugd- en volwassenenfonds Sport & Cultuur <ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren van gebruik Jeugd- en volwassenenfonds Sport en Cultuur > Samenwerking Hecht <ul style="list-style-type: none"> - Verkenning uitgevoerd voor het bevorderen van gelijke kansen > Verbinding armoede aanpak <ul style="list-style-type: none"> - Verbinding van armoede aanpak met het terugdringen van gezondheidsachterstanden > Samenwerking Voor Ieder 1 <ul style="list-style-type: none"> - Opzetten samenwerking tussen Voor Ieder 1 en partners Healthy Hillegom voor meer 	3

		<p>bekendheid en toegankelijkheid</p> <p>> GGZ Preventie aanbod</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanbod op het gebied van gezondheid inzetten voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden 	
Kansrijke start	In 2024 hebben we een lokale ketenaanpak kansrijke start	<p>> Coalitie Kansrijke Start Hillegom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verder uitbouwen van coalitie Kansrijke Start Hillegom <p>> Opstarten van de ketenaanpak kansrijke start</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2023 zijn gesprekken gestart met 1e lijnszorg en partners om bij de ketenaanpak betrokken te zijn - Analyse van de beschikbare interventies voor een kansrijke start en de toepasbaarheid in Hillegom 	2

1.1 Terugdringen van gezondheidsachterstanden

De gemeente Hillegom werkt al met een brede blik op gezondheid en het gedachtegoed van Positieve Gezondheid is omarmd. Er is dan ook een hoge mate van bewustzijn dat gezondheid grotendeels wordt bepaald door factoren als inkomen en opleidingsniveau van het gezin waarin iemand opgroeit. Mensen met een lager opleidingsniveau leven gemiddeld ruim 4 jaar korter en krijgen ruim 14 jaar eerder te maken met een slechter ervaren gezondheid dan hoogopgeleiden. Dit is zeer onwenselijk, vandaar dat een belangrijke doelstelling van het GALA is om gezondheidsachterstanden terug te dringen. Het GALA biedt de mogelijkheid om onevenredig te investeren in kwetsbare groepen met gezondheidsachterstanden om zo de grootste impact te behalen in het bevorderen van gezondheid voor iedereen.

In Hillegom heeft 5% van de 18+ jarigen (6% 18-64 jaar en 2% 65+ jaar) grote moeite met rondkomen. Daarnaast heeft 10% van de 18+ jarigen (12% 18-64 jaar en 3% 65+ jaar) risicovolle of problematische schulden die niet zelfstandig binnen twaalf maanden opgelost kunnen worden. De cijfers van de gezondheidsmonitor laten een duidelijke opwaartse trend zien omtrent het aantal inwoners van 18-64 jaar dat moeite heeft met rondkomen en risicovolle schulden heeft. Deze cijfers liggen hoger dan het regionale gemiddelde van Hollands Midden. (Gezondheidsmonitor GGD 2022)

Daarnaast heeft 3,8% van de Hillegommers een inkomen op of rond het sociaal minimum voor een periode van meer dan een jaar en 1,7% voor een periode van meer dan vier jaar (CBS 2021).

We zijn ervan bewust dat deze groepen een verhoogd risico hebben op het ontwikkelen van gezondheidsachterstanden. De doelgroep bevindt zich voornamelijk in de wijken Brouwerlaankwartier, Olympiakwartier en Patrimonium. Het terugdringen van gezondheidsachterstanden heeft een hoge prioriteit in de

We zetten in op gelijke kansen door deze groepen actief te betrekken bij ons gezondheidsbeleid.

Ondanks dat het terugdringen van gezondheidsachterstanden een apart doel is loopt het als een rode draad door het Plan van Aanpak GALA en is het een thema in alle andere doelen.

Beoogd resultaat terugdringen gezondheidsachterstanden

Het ontwikkelen van een lokale aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden komt direct hoog op de agenda van de integrale uitvoeringsstructuur. De gemeente, kernpartners en inwoners bundelen hun expertise en ervaring om samen tot een effectief plan te komen. Op korte termijn ligt de prioriteit bij het ontwikkelen van de lokale aanpak, het opstellen van concrete ambities en doelstellingen en het meten en monitoren van de effectiviteit.

Plan/Acties terugdringen gezondheidsachterstanden

Hieronder worden een aantal plannen en acties kort toegelicht die momenteel al bijdragen aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden en in de basis een onderdeel uitmaken van de lokale aanpak.

Deze lijst is dynamisch en zal worden aangepast aan de hand van de (door)ontwikkeling van de lokale aanpak terugdringen gezondheidsachterstanden.

> Gezondheidscampagne Healthy Hillegom

In Hillegom is vanuit het leefstijlakoord de gezondheidsbeweging Healthy Hillegom ontstaan. De beweging wordt getrokken door het kernteam bestaande uit: SportSupport/Hillegom in Beweging, Welzijnskompas, Welzijnskwartier, Wijksamenwerkingsverband Hillegom (WSV), Sportfondsen en The Pando Network. De gezondheidsbeweging focust zich primair op preventie en promotie van een gezonde leefstijl. Er wordt met een brede blik naar gezondheid gekeken waarbij Positieve Gezondheid en de Blue Zones de grootste inspiratiebronnen zijn.

Samen met partners zoals (sport)verenigingen, scholen, restaurants, ondernemers en inwoners wordt er invulling gegeven aan de missie om de gezonde keuze de makkelijke keuze te maken voor alle Hillegommers.

Een onderdeel van de gezondheidsbeweging is een doorlopende gezondheidscampagne die ook de naam Healthy Hillegom draagt. Vanuit deze campagne wordt kennis over gezondheid verspreid en het lokale gezonde aanbod onder de aandacht gebracht op het gebied van voeding, beweging, sociale connecties, stress & ontspanning, financiën, zingeving en gezonde leefomgeving. We leggen verbinding met preventieve initiatieven (primaire preventie) en verwijzen strategisch naar interventies/zorg (secundaire preventie).

Vanuit het GALA zullen we de campagne van Healthy Hillegom verder doorontwikkelen waarbij er extra nadruk komt te liggen op het bereiken van de doelgroep die met gezondheidsachterstanden te maken heeft. Te beginnen met het stellen van een randvoorwaarde dat projecten en initiatieven die uitgelicht worden door Healthy Hillegom op een bepaalde manier bijdragen aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden.

Daarnaast wordt de campagne van Healthy Hillegom ingezet om een doorlopend gesprek te voeren met inwoners en beter inzicht te krijgen in hun behoeftes. Deze behoeftes worden

gedeeld met de kernpartners en als input gebruikt voor de ontwikkeling van het aanbod. Onder het hoofdstuk Uitvoeringsstructuur & burgerparticipatie lichten we verder toe hoe we hierin een volgende stap willen maken.

> Rondje Hillegom

Rondje Hillegom zijn activiteiten routes die de verschillende parken in Hillegom met elkaar verbinden. In elk park wordt invulling verzorgd op het gebied van beweging, ontspanning en ontmoeting. Het doel van Rondje Hillegom is om de leefomgeving te gebruiken voor het stimuleren van een gezonde leefstijl op een laagdrempelige manier.

Het initiatief rondje Hillegom is ontstaan vanuit een burgerinitiatief dat zich ook inzet voor de realisatie van het buurtpark Julianapark. Samen met Healthy Hillegom is een plan gemaakt om dit idee te realiseren. Met behulp van subsidie en steun van de provincie Zuid-Holland, Zorg & Zekerheid en de gemeente Hillegom ontstond binnen korte tijd de mogelijkheid om over te gaan tot realisatie.

Na de realisatie begint het echte werk pas, het kernteam van Healthy Hillegom zal samen met partners en inwoners specifieke programmering organiseren voor Rondje Hillegom die aansluit bij de pijlers van Positieve Gezondheid. Zo zullen er bijvoorbeeld gratis sport- en yogalessen worden georganiseerd, kunnen de routes worden gebruikt door fysiotherapeuten, kunnen verschillende generaties bij elkaar komen om samen te schaken of kan er kunst tentoongesteld worden op de routes.

De kracht van Rondje Hillegom is dat het een infrastructureel project is in de leefomgeving die wordt gedragen door integrale samenwerking tussen partners en inwoners. Het succes wordt bepaald door de mogelijkheid van de samenwerkingspartners om de juiste vragen en behoeftes van inwoners op te halen en deze te vertalen naar aansluitende programmering.

We geloven dat Rondje Hillegom een rol kan spelen in het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Met het ontwerp van de routes is rekening gehouden dat ze extra toegankelijk zijn voor mensen uit de wijken Brouwerlaankwartier en Olympiakwartier waar het risico op gezondheidsachterstanden groot is. De focus zal liggen om het gesprek met bewoners uit deze wijken aan te gaan en te vragen waar hun behoefte ligt wat betreft programmering. Het is de taak van de samenwerkingspartners om daarna in deze behoefte te voorzien, hierin willen we nadrukkelijk vraaggestuurd te werk gaan.

> Verbinding met lokaal Sportakkoord

Vanuit het lokale Sportakkoord (Sportakkoord II) zetten we in op vitale sportaanbieders waarbij iedereen kan en mag meedoen in Hillegom. Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn. We streven ernaar om de belemmeringen om te sporten en te bewegen zo veel mogelijk weg te nemen. Belemmeringen waar we actief mee bezig zijn en blijven: financiële belemmeringen, toegankelijkheid en bekendheid van aanbod. Dit versterkt het fundament van onze sport en beweegcultuur en zal bijdragen aan gelijke gezondheidskansen voor iedereen.

> Jeugd- en volwassenenfonds Sport & Cultuur

Voor volwassenen en jongeren is het al mogelijk in Hillegom om gebruik te maken van het 'Jeugdfonds Sport & Cultuur' en het 'Volwassenenfonds Sport & Cultuur'. Vanuit het

kernteam Healthy Hillegom brengen we deze fondsen actief onder de aandacht bij inwoners, de aanvragen worden afgehandeld door Hillegom in Beweging.

> Verkenning Hecht

Momenteel wordt er een verkenning uitgevoerd voor het bevorderen van gelijke gezondheidskansen. Mocht deze verkenning tot een samenwerking leiden zal dat een positieve bijdrage leveren aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden.

> Verbinding armoede aanpak

Aangezien armoede een grote invloed heeft op de gezondheid is het noodzakelijk een verbinding te maken met de lokale armoede aanpak. Dit is een ontwikkeling die we verder in gang willen zetten vanuit het GALA. Waarbij het uitgangspunt is dat we dit vraaggestuurd gaan oppakken met inwoners. Vanuit burgerparticipatie zal input worden opgehaald hoe gezondheid en cultuur beter verbonden kan worden met de armoede aanpak. De partners in de uitvoeringsstructuur zullen dit verder concretiseren en organiseren.

> Samenwerking Voor Ieder 1

Voor Ieder 1 is een netwerkorganisatie die mensen helpt die in de problemen komen op het gebied van opgroeien en opvoeden, relatieproblemen, ouderenzorg, Wmo, financiële problemen en het leven met een beperking. Bij Voor Ieder 1 worden mensen geholpen met hun problematiek en makkelijk doorverwezen naar de juiste voorzieningen en activiteiten in de gemeente maar ook specifiek in de wijk.

Voor Ieder 1 werkt momenteel al samen met een aantal maatschappelijk partners. Aangezien Hillegom het GALA wil inzetten om integrale samenwerking te stimuleren ligt het voor de hand om Voor Ieder 1 actiever te betrekken bij het thema terugdringen van gezondheidsachterstanden. Het doel daarbij is om de integrale toegang tot het sociale domein te bevorderen.

> GGZ Preventieaanbod

Er zal ook gekeken worden naar mogelijkheden en kansen om een verbinding te maken met het preventie aanbod van de GGZ omdat we geloven dat dit ook impact heeft op het terugdringen van gezondheidsachterstanden.

1.2 Kansrijke Start

De opgave om gezondheidsachterstanden terug te dringen begint al bij de eerste duizend dagen van een kind aangezien die sterk bepalend zijn voor de gezondheid op latere leeftijd. De (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie moeten tijdig de juiste zorg en ondersteuning ontvangen, aansluitend op hun hulpbehoefte. De zorg en ondersteuning moet zich primair richten op het verminderen van risicofactoren die stress veroorzaken, zoals psychische problemen, financiële problemen, relatieproblemen, huisvestingsproblemen en hechtings- problemen, maar ook het bevorderen van beschermende factoren.

Vorig jaar is de coalitie Kansrijke Start Hillegom, Lisse en Teylingen ondertekend. Alle betrokken partijen hebben de intentieverklaring ondertekend om er met elkaar voor te zorgen dat alle kinderen in Hillegom zo kansrijk en gezond mogelijk kunnen opgroeien.

Beoogd resultaat Kansrijke Start

De coalitie Kansrijke Start Hillegom zet zich verder voor een gezonde basis in de eerste duizend dagen voor de kinderen in Hillegom. Daarnaast wordt er gewerkt aan een lokale ketenaanpak Kansrijke Start.

Plan/acties Kansrijke Start

Plannen en acties omtrent Kansrijke Start:

> Coalitie Kansrijke Start HLT

Verschillende betrokken partijen geven commitment rond het versterken van bereikbaarheid en aanbod van Kansrijke Start zoals:

- Informatievoorziening rond zwangerschappen in meerdere talen
- Programma “Nu Niet Zwanger”, ondersteuning aan mensen die vruchtbaar zijn in kwetsbare situaties
- Interventies rond rookvrij en alcoholvrij tijdens zwangerschap
- Keuzehulp bij onverwachte zwangerschap
- CJG: huisbezoek tijdens zwangerschap
- Buurtmama's: vind andere (aanstaande) ouders in de buurt

> Ketenaanpak Kansrijke Start

Vanuit de gemeente zijn er in 2023 gesprekken opgestart met de eerstelijnszorg, zorgverzekeraar (Zorg & Zekerheid) en andere partners voor het opzetten van een ketenaanpak Kansrijke Start. Deze gesprekken worden voortgezet in 2023.

In 2024 wordt de ketenaanpak Kansrijke Start vanuit de gemeente samen met partners opgezet en start de uitvoering.

2. Een gezonde leefomgeving maakt het verschil

De fysieke omgeving (lucht, wegen, paden, bos, weiland, water) heeft een grote invloed op de gezondheid en leefstijl van de bewoners. Op een bewuste en onbewuste manier heeft het invloed op in hoeverre mensen bewegen, elkaar ontmoeten, gebruik maken van voorzieningen en activiteiten kunnen ondernemen. Hierbij speelt de voedselomgeving ook een belangrijke rol, het aanbod in de nabije omgeving, de beschikbaarheid van (on)gezond voedsel en de betaalbaarheid van het aanbod.

Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de inrichting van de fysieke leefomgeving. In het GALA zijn afspraken opgenomen over het borgen en bevorderen van gezondheidsafwegingen bij het inrichten van de fysieke leefomgeving en over het beter beschermen van inwoners tegen toenemende hitte en UV-straling.

Subdoel	Beoogd Resultaat	Plan/acties	Brede SPUK thema's
Gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten	Een gezonde fysieke leefomgeving voor en met elkaar	<p>> Gezondheid onderdeel omgevingsvisie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gezondheid als thema meenemen in besluitvorming leefomgeving zoals aanleg van nieuwe parken, wijken, etc. <p>> Rondje Hillegom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activiteiten routes in Hillegom bevorderen laagdrempelig bewegen, ontmoeten en ontspannen. <p>> Burgerinitiatieven: Hillegom schoon, dat doen we gewoon!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Collectief tegen zwerfafval in Hillegom - Inwoners verantwoordelijkheid leefomgeving leefbaar te houden 	8
Klimaatverandering	Beschermen kwetsbare tegen klimaatverandering	<p>> PWKA: Programma Water en Klimaatadaptatie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omgaan met klimaatverandering - Beschermen kwetsbare tegen hitte <p>> Preventie huidkanker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bewustwording en voorlichting - Fysieke leefomgeving, schaduwplekken 	2

2.1 Gezonde leefomgeving

Een groene en blauwe leefomgeving heeft een positieve invloed op de gezondheid van inwoners. Uit Europees onderzoek blijkt dat mensen die wonen in een omgeving met veel groen en blauw minder kans hebben op hart- en vaatziekten, minder mentale gezondheidsproblemen, een lagere bloeddruk, minder overgewicht en een beter cognitief functioneren bij kinderen.

De gemeente Hillegom heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de groenvoorzieningen. Het van Nispenpark is herontwikkeld, het Julianapark is door een bevlogen groep inwoners gerealiseerd en de groenstroken aan de grote wegen zijn opgeknapt. Daarnaast worden er

plannen gemaakt voor de ontwikkeling van het Beltpark waarin het combineren van verschillende functionaliteiten centraal staat zoals een jeugd ontmoetingsplek, sporten, hond uitlaten en recreëren. Deze ontwikkeling wordt samen met de inwoners uit de wijk vormgegeven waarin ook de stem van de jeugd nadrukkelijk gehoord wordt.

Het groen in de buurt (groengebieden zoals parken, plantsoenen, grasstroken, groenstroken en speelplaatsen in hun woongebieden) wordt beoordeeld met gemiddeld een 7,6 en 71% is van mening dat er genoeg groen in de buurt is om te ontspannen/recreëren. Het hoogste cijfer wordt gegeven in het Hillegom Buitengebied met gemiddeld een 8,5. (Gezondheidsmonitor GGD 2022)

Het GALA wordt gezien als kans om de fysieke leefomgeving verder in te zetten voor het stimuleren van een gezonde leefstijl. Alle kernpartners van Healthy Hillegom staan achter de gemeenschappelijke missie om de gezonde keuze zo makkelijk mogelijk te maken in Hillegom. In gezamenlijkheid werken aan een gezonde leefomgeving is hierin een zeer belangrijk onderdeel omdat het vele (on)gezonde keuzes faciliteert.

Beoogd resultaat gezonde leefomgeving

Vanuit de GALA uitvoeringsstructuur wordt verder gebouwd aan een fysieke leefomgeving die uitnodigt om in beweging te komen, ontmoeten en ontspannen. De gemeente Hillegom wil hiermee een voortrekkersrol spelen in de regio.

Plan/acties gezonde leefomgeving

Onderstaande plannen en acties worden momenteel al uitgevoerd om de leefomgeving in te zetten voor het bevorderen van gezondheid en sociale connecties.

Deze lijst is dynamisch en zal in de tijd worden aangevuld met meer plannen en acties die voortkomen uit concretisering van de omgevingsvisie en initiatieven die ontstaan vanuit het GALA.

> Gezondheid onderdeel van omgevingsvisie

Gezondheid wordt momenteel al als thema en overwegingspunt meegenomen in de besluitvorming van de fysieke leefomgeving. Een belangrijke stap hierin is gemaakt door gezondheid een onderdeel te laten zijn van de omgevingsvisie. De gemeente Hillegom heeft ook laten zien hierop te handelen met initiatieven zoals Rondje Hillegom. Met de doorontwikkeling van de uitvoeringsstructuur van Healthy Hillegom in het kader van GALA verwachten we dat er nog meer gestuurd kan worden op gezondheid in de omgevingsvisie.

De afgelopen jaren zijn partners van Healthy Hillegom betrokken geweest bij de ontwikkeling van nieuwe parken. Dit is een mooie ontwikkeling die we graag verder willen doortrekken naar bijvoorbeeld een adviserende rol voor de ontwikkeling van schoolpleinen en sportfaciliteiten.

> Rondje Hillegom

[Rondje Hillegom](#) staat al uitgebreid toelicht in het hoofdstuk Terugdringen gezondheidsachterstanden (1.1). Het doel van de activiteiten routes is om op laagdrempelige manier beweging, ontspanning en ontmoetingen te stimuleren in de buitenruimte. Rondje Hillegom laat zien dat het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en

integrale samenwerking met inwoners in staat is om de leefomgeving gezonder te maken voor alle Hillegommers.

> **Hillegom schoon, dat doen we gewoon!**

Hillegom schoon, dat doen we gewoon! is een voorbeeld van een burgercollectief dat zich samen met de gemeente inzet voor een schone leefomgeving. Ze verbinden inwoners, ondernemers, scholen en verenigingen om gezamenlijke acties te ondernemen om zwerfafval op te ruimen. Een belangrijk aspect is ook dat er bewustwording wordt gecreëerd rond het thema zwerfafval en inwoners de verantwoordelijkheid voelen de leefomgeving schoon en leefbaar te houden voor iedereen.

We willen dit burgerinitiatief expliciet uitlichten omdat de gemeente een stimulerende rol wil spelen in de eigen verantwoordelijkheid van inwoners omtrent een gezonde leefomgeving. Inwoners moeten gestimuleerd worden om meer in verbinding te komen met hun leefomgeving en daardoor bereidheid te verhogen om er zorg voor te dragen.

Er zal gekeken worden naar andere mogelijkheden en acties die opgezet kunnen worden om de betrokkenheid van inwoners bij de leefomgeving te vergroten. Hierbij kan ter inspiratie gekeken worden naar een aantal initiatieven in de gemeente Teylingen waar inwoners in een buurt stukjes groen kunnen adopteren en dit in samenwerking met de gemeente onderhouden. Dit draagt bij aan een gezondere leefomgeving en sociale cohesie in de wijk.

2.2 Klimaatverandering

Hillegom heeft in 2021 het Programma Water en Klimaatadaptatie (PWKA) vastgesteld waarmee ze zich voorbereiden op een veranderend klimaat met meer neerslag, extreme hitte, langdurige droogtes en stijging van de zeespiegel.

De gemeente wilt kwetsbare inwoners, die extra gevoelig zijn voor hitte, ondersteunen in hitteperiodes. Daarnaast is bekend dat bovenmatige blootstelling aan uv-straling een grote veroorzaker is van huidkanker, de meest voorkomende kankersoort in Nederland. Hoopvol is dat huidkanker ook de meest voorkomende vorm van kanker is door het nemen van preventieve maatregelen zoals beschikbaarheid van voldoende schaduw, zonwering en aanleggen van meer groen in de stad en het voorlichten van inwoners omtrent het weren van de zon, beschermende kleding en smeren van zonnebrand.

Beoogd resultaat

We beschermen inwoners tegen de gevaren van klimaatverandering door uitvoering van het Programma Water en Klimaatadaptatie (PWKA) en bewustwording rond verantwoord omgaan met de zon.

Plan/Acties klimaatverandering

Plannen en acties omtrent het effect van klimaatverandering:

> **Programma Water en Klimaatadaptatie (PWKA)**

In het PWKA is vastgesteld wat de grootste risico's voor Hillegom zijn wat betreft klimaatverandering. De meest impactvolle klimaateffecten die zijn benoemd zijn wateroverlast, toenemende hitte, droogte en de kans op overstroming door een

dijkdoorbraak. Vanuit het GALA is het van belang dat we kwetsbare groepen kunnen beschermen tegen deze klimaateffecten.

Ondanks dat de gemeente Hillegom relatief groen is zijn er uitdagingen om genoeg koelte te realiseren met name op plekken waar mensen wonen die kwetsbaar zijn voor hitte. Het creëren van extra schaduw, groen en water is hiervoor de beste oplossing. Het is momenteel nog niet inzichtelijk op wijkniveau welke gebieden, waar relatief veel kwetsbare inwoners voor hitte wonen, hiervoor in aanmerking zouden komen.

Daarnaast zal de mogelijkheid voor het opstellen van een lokaal hitteplan worden onderzocht.

> Preventie huidkanker

Het is bekend dat in de kustregio's meer huidkanker voorkomt dan het landelijke gemiddelde. Volgens de Kankeratlas gepubliceerd door het Integraal kankercentrum Nederland komt in Hillegom melanoom, een vorm van huidkanker, relatief vaak voor, namelijk 24% boven de verwachting van het Nederlands gemiddelde.

Aangezien huidkanker en dan voornamelijk melanomen goed te voorkomen zijn, is het de moeite waard hierop in te zetten. Waarbij in de volgorde van prioriteit de meeste impact heeft: weren van de zon, beschermende kleding dragen en het smeren van zonbeschermingsmiddelen.

Vanuit de fysieke domein kan extra aandacht besteed worden aan het creëren van schaduwplekken op de plekken waar mensen recreëren als de zon schijnt. Daarnaast kan vanuit Healthy Hillegom gewerkt worden aan bewustwording en informatievoorziening op dit onderwerp. Het is aan de uitvoeringsstructuur wat de prioriteit gaat zijn om in te zetten op het voorkomen van huidkanker.

3. Versterken sociale basis

In de MAG wordt sterk ingezet op het versterken van de sociale basis, we gaan uit van samenredzaamheid. We geloven dat inwoners samen tot veel in staat zijn. De betrokkenheid van families en burens om elkaar te ondersteunen wanneer nodig is hoog maar we willen deze verder uitbouwen. Er zal samen met inwoners, vrijwilligers, mantelzorgers, buurtcommitee's, sport- en culturele verenigingen, stichtingen en religieuze gemeenschappen gebouwd moeten worden aan de sociale basis; want zij zijn het cement van de samenleving.

Subdoelen	Beoogd resultaat	Plan/acties	Brede SPUK thema's
Versterken Sociale basis	Iedereen kan meedoen in Hillegom	<p>> Welzijn op recept/Bewegen op recept:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doorverwijzing van eerstelijnszorg naar welzijns-, beweeg- en cultuuraanbod. <p>> Mantelzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning van mantelzorgers, zowel jongeren als volwassenen. - Respijtzorg - Jonge Helden <p>> Eenzaamheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokale aanpak eenzaamheid Hillegom en Lisse - Join Us <p>> Zorgzame buurt en wijken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veel aanknopingspunten voor preventie en het inzetten van de methode Buurkracht <p>> Programmering Healthy Hillegom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Specifieke aandacht voor initiatieven die sociale basis versterken 	10+11+12+13

Zowel bij jongeren, volwassenen en ouderen is eenzaamheid een thema waar aan gewerkt moet worden. Onder de jongeren voelt 30% van de 16-17 jarigen zich sterk eenzaam (28% Hollands Midden), 26% van de 18-20 jarigen (26% Hollands Midden) en 20% van de 21-25 jarigen (24% Hollands Midden). Van de 18-64 jarigen voelt 16% zich ernstig eenzaam, dit is hoger dan het gemiddelde van Hollands Midden dat op 14% ligt. In de leeftijdscategorie 65+ voelt 10% zich ernstig eenzaam, dit is gelijk aan het gemiddelde in Hollands Midden. (Gezondheidsmonitor GGD 2022)

De trend laat zien dat ernstige eenzaamheid sinds 2020 sterk is gestegen, dit geldt zowel voor emotionele als sociale eenzaamheid. Het belang is dan ook groot dat er actie wordt ondernomen om eenzaamheid, vooral onder jongeren, te verlagen. Daarvoor is toegang en doorverwijzing naar laagdrempelig aanbod cruciaal.

In 2022 is in HLT de ambitieovereenkomst Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) getekend door meer dan 20 partijen ondertekend. Een gezamenlijke visie wordt opgepakt door de lokale

netwerken, bestaande uit partijen die betrokken zijn bij welzijn, zorg en wonen. Een belangrijke ontwikkeling is dat er samen met inwoners en partijen uit de buurt/wijk wordt gekeken wat nodig is. Er wordt hierbij een belangrijke stap gezet in de transitie van aanbodgestuurd naar vraaggestuurd werken aan belangrijke opgave. Binnen de HLT gemeente bestaat de wens om zorg te dragen dat de uitvoeringsstructuur van GALA nauw betrokken en verbonden is met die van de WWZ.

Beoogd resultaat versterken sociale basis

Het doel dat we willen bereiken is dat iedereen gedurende het hele leven de mogelijkheid heeft om mee te doen in Hillegom. Een verdere versterking van de integrale samenwerking tussen de Healthy Hillegom partners en inwoners moet ertoe bijdragen dat de sociale basis in Hillegom versterkt wordt.

Plan/acties versterken sociale basis

Onderstaande zijn de vier grootste plannen en acties beschreven waarop we willen inzetten op de sociale basis te versterken.

> Welzijn op recept

In Hillegom wordt er gebruikgemaakt van Welzijn op recept. Huisartsen kunnen mensen via Welzijn op recept doorverwijzen naar passend welzijnsaanbod.

Met de komst van het GALA willen we extra impuls geven aan Welzijn op recept. Daarnaast willen we een verbreding maken door Bewegen op recept en Cultuur op recept ook in te gaan voeren. Vanuit de uitvoeringsstructuur worden welzijnsorganisaties, het sportbedrijf, cultuurinstellingen, de eerstelijnszorg en inwoners op een structureel niveau met elkaar verbonden.

Samen zullen zij verder onderzoeken waar de grootste belemmeringen liggen voor het doorverwijzen naar Welzijn op recept. Een belangrijke stap die al is gezet is dat Welzijnskompas gaat meedoen aan Zorgdomein, dit zal de doorverwijzing makkelijker maken. Daarnaast is er vanuit de huisartsen een project gestart met VIP Live Netwerkgang dat ook moet zorgen voor een makkelijker verwijzingsroute.

Een andere uitdaging is dat huisartsen ondanks hoge werkdruk de tijd en ruimte moeten krijgen om met een bredere blik naar gezondheid te kijken. Waarin verwijzing naar welzijn, bewegen en cultuur een gangbare optie wordt in hun praktijkvoering.

Wellicht het belangrijkste punt is dat alle partners in samenspraak met de doelgroep een constante verbetering en aanscherping van het aanbod moeten nastreven. Zodat vanuit alle partijen het vertrouwen groeit in Welzijn, bewegen en cultuur op recept.

> Mantelzorg

De samenredzaamheid zoals beschreven in de MAG is zeer belangrijk in het kader van mantelzorg. Aangezien mantelzorgers een essentiële schakel zijn om ouderen of mensen met een chronische aandoening langer thuis te laten wonen en de zorg dichtbij de mens te kunnen organiseren.

Daarentegen heeft zorg dragen voor een ander ook een invloed op de eigen gezondheid van de mantelzorger. In Hillegom is 12% van de mantelzorgers overbelast. Het is daarom van groot belang dat mantelzorgers zelf worden ondersteund waar mogelijk. (Maatschappelijke Agenda Hillegom)

Vanuit het GALA willen we nog meer mantelzorgers bereiken met het beschikbare aanbod aan ondersteuning dat wordt georganiseerd door Welzijnskompas. Zij staan nu al klaar met mantelzorgadviseurs en organiseren het Mantelzorg compliment, de Adempauzeregeling en andere activiteiten. Daarnaast adviseert de mantelzorgadviseur op het gebied van Respijtzorg, zodat mantelzorgers de mogelijkheid krijgen tot een adempauze. De Respijtzorg is van groot belang om de overbelasting van mantelzorgers terug te dringen. Het doel is om meer mantelzorgers bewust te maken van het bestaande aanbod.

Ook voor jonge mantelzorgers wordt er ondersteuning gefaciliteerd in Hillegom. Een op de vijf jongeren kan zichzelf jonge mantelzorger noemen en zijn vaak niet bewust wat dit betekent voor hun eigen leven en groei. Vanuit Welzijnswijk wordt ondersteuning geboden met het programma Jonge Helden. Door het bieden van een luisterend oor en verschillende activiteiten bieden ze de jonge helden de ruimte voor wat "Me Time". Ook dit programma willen we vanuit GALA breder onder de aandacht brengen zodat meer jonge mantelzorgers gebruik gaan maken van deze mogelijkheden.

> **Eenzaamheid**

De gemeente Hillegom en Lisse trekken samen op in het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid. In samenwerking met maatschappelijke partners en ondernemers is het programma Lokale aanpak eenzaamheid Hillegom en Lisse opgezet die zich aansluit bij de landelijke aanpak Eén tegen eenzaamheid.

Voor jongeren is er het programma Join Us dat wordt uitgevoerd door Welzijnswijk. Het programma is gericht op leuke activiteiten ondernemen en organiseren samen met andere jongeren en helpt ze sociaal sterker te worden.

Het doel is om eenzaamheid sneller en beter te signaleren, het versterken van bestaande initiatieven en vooral het thema eenzaamheid in gezamenlijkheid met inwoners en organisaties aan te pakken.

Vanuit het GALA zal de lokale aanpak eenzaamheid verder worden uitgebouwd. Waarbij we als grootste taak zien om de transitie te maken naar vraaggestuurd aanbod voor zowel jongeren als volwassenen om eenzaamheid tegen te gaan.

> **Zorgzame buurt en wijk**

De rode draad van de werkzaamheden van Welzijnskompas is bijdragen aan zorgzame buurten. Ze beschrijven dat als: Een zorgzame buurt staat voor gemeenschapskracht, omzien naar elkaar, het kleine helpen. En voor samenwerking tussen inwoners en gemeente, zorg, welzijn en wonen. In een zorgzame buurt kan iedereen meedoen, zijn voorzieningen uitnodigend en dichtbij en voel je je welkom en veilig.

Inzetten op zorgzame buurten en wijken staat aan de basis van het versterken van de sociale basis zoals deze beschreven staat in de MAG van Hillegom. Vanuit het GALA zal

dan ook gekeken worden hoe we bestaande initiatieven rond zorgzame buurten nog verder kunnen uitbouwen.

> Campagne Healthy Hillegom

Initiatieven en activiteiten die de sociale basis versterken kunnen via de campagne van Healthy Hillegom extra worden uitgelicht. Met als doel de zichtbaarheid te verhogen en te zorgen voor meer deelnemers uit de gewenste doelgroepen.

4. Lekker in je vel

Inzetten op het stimuleren van een gezonde leefstijl is noodzakelijk aangezien ongezond gedrag in een ongezonde leefomgeving verantwoordelijk is voor bijna 20 procent van de ziektelast. Daarom is het van groot belang om vanuit een integrale aanpak gezond gedrag te stimuleren. Kortom, hoe kunnen we de missie van Healthy Hillegom, de gezonde keuze de makkelijke keuze maken voor alle Hillegommers, nog verder uitbouwen.

Het Nationaal Preventieakkoord is gericht op stoppen met roken, terugdringen van problematisch alcoholgebruik en tegengaan van overgewicht. Ook de komende jaren blijven deze ambities leidend, waarbij de focus ligt op de stimulatie van jeugd om meer te sporten en bewegen en gezond om te gaan met voeding. Voor alle leeftijden geldt dat er extra ingezet moet worden op meer bewegen in het dagelijks leven en minder zitten. Dit levert winst op voor zowel de fysieke als mentale gezondheid.

Subdoel	Beoogd Resultaat	Plan/acties	Brede SPUK thema's
Overgewicht of obesitas voor kinderen en volwassenen	Er is hulp bij het terugdringen van overgewicht en obesitas in de vorm van een netwerkaanpak.	<p>> Netwerkaanpak overgewicht en obesitas</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2024 lanceren we netwerkaanpak voor volwassenen - Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) - JOGG is de netwerkaanpak voor jeugd <p>> Uitvoering Sportakkoord</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gezonde scholen aanpak - Werken aan gezonde (sport)kantines <p>> Nationale Diabetes Challenge</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wandel gezond Hillegom rond <p>> Campagne Healthy Hillegom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activeren van doelgroep richting aanbod 	1+6
Vroegsignalering middelengebruik	Voorkomen overmatig gebruik alcohol, roken en drugs	<p>> Plan terugdringen middelengebruik</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opgroeien Kansrijke Omgeving <p>> Uitvoering Sportakkoord II</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzetten op meer gezonde verenigingen die aansluiten bij Rookvrije Generatie, gezonder kantine aanbod, NIX18. <p>> Campagne Healthy Hillegom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activeren deelname aan landelijke campagnes zoals IkPas en Stoptober. 	9
Een vitaal sportklimaat	Verbinding sport & bewegen, cultuur, gezondheid en sociale basis	<p>> Uitvoering Sportakkoord II</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vitale sportaanbieders - Sport- beweeg- en cultuurcoaches, inzet BRC's - Inzet verenigingsondersteuning 	1+2

		<p>> Campagne Healthy Hillegom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activatie naar het bestaande aanbod voor specifieke doelgroepen 	
--	--	--	--

4.1 Hulp bij het terugdringen van overgewicht of obesitas voor kinderen en volwassenen

Een belangrijke ambitie van het Nationaal Preventieakkoord is het terugdringen van overgewicht of obesitas voor kinderen en volwassenen. Voor een succesvol beleid is een goede verbinding nodig tussen het zorg- en sociaal domein omdat overgewicht en leefstijl een complex samenspel is dat beïnvloed wordt door vele factoren zoals stress, financiën, sociale connecties, maar ook medische of biologische factoren. Daarnaast moet er samengewerkt worden met diverse partijen die leefstijl keuzes beïnvloeden in de leefomgeving zoals scholen, (sport)verenigingen, supermarkten, restaurants, ondernemers, etc. Samen moeten we ervoor zorgen dat de gezonde keuze de makkelijkste keuze wordt in Hillegom.

In Hillegom ligt vooral in de leeftijdscategorie 16-25 jaar het aantal jongeren met overgewicht hoger dan het gemiddelde in Hollands Midden. De cijfers per leeftijdscategorie zijn: 16-17 jaar overgewicht 23% (19% HM), 18-20 jaar overgewicht 19% (18% HM) en ernstig overgewicht 4% (4% HM), 21-25 jaar overgewicht 35% (32% HM) en ernstig overgewicht 12% (9% HM), 18-64 jaar overgewicht 47% (46% HM) en ernstig overgewicht 14% (14% HM) en 65+ jaar overgewicht 57% (57% HM en ernstig overgewicht 12% (9% HM). (Gezondheidsmonitor GGD 2022)

De meeste mensen met overgewicht en obesitas wonen in de wijken Patrimonium, Brouwerlaankwartier, Olympiakwartier en Vosselaankwartier.

Beoogd resultaat overgewicht of obesitas voor kinderen en volwassenen

Voor iedereen die dat wilt is er hulp bij het terugdringen van overgewicht en obesitas in de vorm van een netwerkaanpak. Daarnaast streven we ernaar dat een gezonde leefstijl toegankelijk is voor iedereen die daar behoefte aan heeft.

Plan/Acties overgewicht of obesitas voor kinderen en volwassenen

Onderstaande plannen en acties beschrijven de netwerkaanpak die Hillegom voor ogen heeft om ervoor te zorgen dat meer Hillegommers hulp krijgen bij het realiseren van een gezond gewicht.

> Netwerkaanpak overgewicht en obesitas voor kinderen en volwassenen

In lijn met de GALA doelstellingen en acties zetten we ons in voor de opzet van een netwerkaanpak voor jongeren en volwassenen met obesitas. In 2023 en begin 2024 verkennen we de opzet hiervan en maken we een plan van aanpak. In de tweede helft van 2024 beginnen we met de gefaseerde implementatie van dit nader op te stellen plan.

Momenteel worden er vanuit partners al veel activiteiten georganiseerd die helpen bij het terugdringen van overgewicht en obesitas voor kinderen en volwassenen. Zo hebben volwassenen de mogelijkheid om mee te doen met de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI), is er de jaarlijkse Fittest, Nationale Diabetes Challenge, Samen Gezond en zijn er gezonde kookworkshops. Voor kinderen maakt de JOGG netwerkaanpak onderdeel uit van de Healthy Hillegom beweging.

Vanuit de integrale uitvoeringsstructuur zien we een kans om de huidige initiatieven op dit thema beter te bundelen en te verbinden. Door een gezamenlijk netwerkaanpak op te zetten hopen we de effectiviteit van de huidige activiteiten te vergroten.

> **Uitvoering sportakkoord II**

Vanuit het herijkte Sportakkoord zal er ook ingezet worden op hulp bij het terugdringen van overgewicht en obesitas. Hillegom is al een JOGG gemeente en de activiteiten vallen onder de gezondheidsbeweging Healthy Hillegom waarbij Hillegom in Beweging de leidende organisatie is wat betreft coördinatie.

Zo is er de afgelopen jaren ingezet op de gezonde schoolaanpak waaraan ondertussen zes van de zeven basisscholen deelnemen. De programma's op voeding en beweging worden veel gevolgd. Hillegom in Beweging heeft een plan opgesteld voor een structurele schoolaanpak waarbij het kind centraal staat.

In samenwerking met Team Fit zijn meerdere sport- en schoolkantines in Hillegom in de transitie naar gezonde kantines. Het is de ambitie om dit de komende jaren voort te zetten en steeds meer kantines te enthousiasmeren om ook gezonde opties toe te voegen aan het aanbod.

> **Nationale Diabetes Challenge**

Een succesvolle interventie die we zeker willen voortzetten is de Nationale Diabetes Challenge. Deze wordt al 3 jaar succesvol georganiseerd in Hillegom en is omgedoopt tot: Wandel gezond Hillegom rond! Elke editie hebben 40-70 deelnemers meegedaan aan de 20-weekse wandel challenge.

De NDC helpt deelnemers niet alleen fysiek in actie te komen, maar stimuleert ook sociale contacten en zingeving. Daarnaast kan tijdens de wandelingen door begeleiders op een informele manier doorverwezen worden naar ander aanbod op het gebied van beweging en welzijn.

De wandelgroepen maken onder andere gebruik van de routes van Rondje Hillegom.

> **Campagne Healthy Hillegom**

Vanuit de campagne kan voorlichting gegeven worden over een gezonde leefstijl. Daarnaast kan er ook op een laagdrempelige manier verwezen worden naar het bestaande aanbod in Hillegom. Het doel is om te zorgen voor hogere deelnemersaantallen voor de activiteiten die door partners worden georganiseerd.

4.2 Voorkomen en vroegsignalering van middelengebruik (roken, alcohol en drugs)

Er zijn nog steeds veel jongeren in Hillegom die op jonge leeftijd beginnen met roken, alcohol drinken en drugs gebruiken. De helft van de Hillegomse jongeren heeft in klas 2 al eens alcohol gedronken. Ook heeft 1 op de 5 jongeren uit Hillegom uit klas 4 weleens gerookt en een kwart een e-sigaret, wiet of hasj gerookt. Dit heeft niet alleen grote invloed op de fysieke gezondheid maar ook op het mentale welbevinden van jongeren. Om dit te voorkomen zal er al vroeg ingezet moeten worden op preventie. (Gezondheidsmonitor GGD 2022)

Het middelengebruik onder jongeren (alcohol, sigaretten en cannabis) ligt hoger dan het regionale gemiddelde. Daarnaast is er veel overmatig alcoholgebruik onder de 65+-ers. Dit zijn cijfers waar de gemeente graag verandering in wilt zien en zich voor gaat inzetten.

Beoogd resultaat voorkomen en vroegsignalering van middelengebruik (roken, alcohol en drugs)

We beogen overmatig middelengebruik onder jongeren en alcoholgebruik onder 65+-ers de komende jaren terug te dringen. Dit is een opgave die door de uitvoeringsstructuur opgepakt dient te worden.

Plan/acties voorkomen en vroegsignalering van middelengebruik (roken, alcohol en drugs)

Plannen en actiepunten voor het terugdringen van overmatig middelengebruik in Hillegom.

> Plan terugdringen middelengebruik

Met de aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) kunnen gemeenten op een effectieve manier het gebruik van tabak, alcohol en drugs voorkomen en het welbevinden van jongeren verbeteren. Dit kan leiden tot minder schoolverzuim en minder druk op de jeugdgezondheidszorg en de jeugdzorg.

Samen met betrokken partners wordt in 2023 geïnterviewd of Hillegom zich wil aan het 4-jarige OKO implementatie traject ondersteund door het Trimbos instituut.

Healthy Hillegom biedt een vruchtbare basis om met verschillende partners op een community gedreven manier met de OKO aanpak aan de slag te gaan.

> Uitvoering Sportakkoord II

Onder de uitvoering van het Sportakkoord staat ook de ambitie om zoveel mogelijk (sport)verenigingen aan te laten sluiten bij de rookvrije generatie. Een grote slag is dit jaar gemaakt met het aansluiten van sv Hillegom en Hillegomse TC. Alle scholen, speeltuinen en kinderboerderijen zijn reeds aangesloten. In de komende jaren zullen de resterende locaties worden aangesloten.

Ook het kantineaanbod wordt steeds gezonder en er wordt extra aandacht gevestigd op Nix18. Deze inspanningen zullen worden voortgezet.

> **Campagne Healthy Hillegom**

Vanuit de campagne Healthy Hillegom proberen we elk jaar een lokale vertaalslag te maken van landelijke initiatieven zoals Stoptober en Ikpas. We zien dat dit succesvol werkt en deze activiteiten zullen we blijven inzetten en uitbouwen voor het terugdringen van middelengebruik.

4.3 Een vitaal sportklimaat

Voldoende sporten en bewegen staan aan de basis van een gezonde leefstijl. Er wordt steeds meer verbinding gezocht tussen sport & bewegen, cultuur, gezondheid & preventie en de sociale basis. De impact van het stimuleren van sport, bewegen en cultuur is breed aangezien het invloed heeft op de fysieke en mentale gezondheid, stimuleert ontmoetingen tussen mensen en het is vooral leuk om te doen.

De urgentie om in te zetten op meer beweging is hoog aangezien meer dan de helft van de Hillegommers te weinig beweegt. Momenteel voldoet 48% (49% HM) van de 18+ jarigen aan de beweegnorm waarbij er tijdens 5 of meer dagen per week een half uur achter elkaar bewogen wordt. Door 58% van de Hillegommers van de 18-64 jarigen (61% HM) wordt minimaal één keer per week gesport. (Gezondheidsmonitor GGD 2022)

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat sporten en bewegen op dit moment nog geen vanzelfsprekend onderdeel zijn van het leven van een Hillegommer. Daarom zal er gewerkt moeten worden aan de laagdrempeligheid en toegankelijkheid van het beweegaanbod in Hillegom.

Beoogd resultaat een vitaal sportklimaat

Sporten en bewegen wordt een vanzelfsprekend onderdeel van het leven van iedere Hillegommer. Waarbij er een betere verbinding is tussen sporten, bewegen en cultuur wordt gemaakt.

Plan/acties een vitaal sportklimaat

Onderstaand zijn de plannen en acties beschreven die de vitaliteit van het sportklimaat in Hillegom moeten verbeteren zodat beweging een vanzelfsprekend onderdeel wordt van het dagelijks leven.

> **Uitvoering sportakkoord II**

Gezonde en levendige (sport)verenigingen vormen de basis van de mogelijkheden om te kunnen sporten en bewegen en spelen een belangrijke rol voor het leggen en onderhouden van sociale contacten. In Hillegom zetten we hier op in door samen met de verenigingen de beweging naar de maatschappelijke agenda te maken. We betrekken de verenigingen bij onze gezonde ambities zoals we de laatste 3 jaar ook hebben gedaan. Ze worden actief ondersteund in hun eigen vitale ambities, mede mogelijk gemaakt door het traject clubkadercoach en de functionarissen die gefinancierd worden vanuit de BRC.

De inzet van de BRC-regeling wordt gekoppeld aan het GALA. De huidige inzet vanuit Hillegom in Beweging t.b.v. het uitvoeringsprogramma Healthy Hillegom blijft van kracht. Wel

verwachten wij hier en daar verschuivingen in de verdeling ten behoeve van het versterken van de integrale samenhang en om een betere verbinding te maken met cultuur.

We onderzoeken de mogelijkheid van een sportplatform en hoe deze optimaal kan functioneren in samenwerking met het kernteam van Healthy Hillegom.

We blijven (sport)verenigingen actief stimuleren om te bouwen aan een sociaal en veilige sportklimaat.

> Rondje Hillegom

Met Rondje Hillegom willen we laagdrempelig beweegaanbod stimuleren en op deze manier de sport- en beweegparticipatie te verhogen met name bij de groepen die dit het hardste nodig hebben. Hierbij blijft van belang dat de programmering in samenspraak met de inwoners en specifieke doelgroepen wordt ontwikkeld.

> Campagne Healthy Hillegom

Vanuit de campagne kunnen we inwoners activeren om gebruik te maken van het sport-, beweeg- en cultuuraanbod. De focus zal hierbij liggen om de doelgroepen te activeren waarbij sport en beweging nog geen structureel onderdeel uitmaakt van hun dagelijkse routine.

5. Aandacht voor mentaal welbevinden

Mentale gezondheid en weerbaarheid zijn een belangrijk onderdeel van een gezond en gelukkig leven. In een snel veranderende wereld is de mentale gezondheid de afgelopen jaren verder onder druk komen te staan. In de Volksgezondheidstoekomstverkenning 2020 wordt het zelfs benoemd als een van de grootste gezondheidsrisico's voor de toekomst. Mensen met een goede mentale gezondheid hebben een 15 tot 20 jaar langere levensverwachting dan mensen met een slechte mentale gezondheid, onder meer omdat mensen met een goede mentale gezondheid sneller herstellen van lichamelijke ziekten.

In Hillegom is er ook meer aandacht nodig voor mentaal welbevinden, met name onder jongeren. Uit de meest recente GGD monitor (2022) blijkt dat 51% van de 16-25 jarigen in de Duin- en Bollenstreek psychische klachten ervaart (54% HM), 25% wordt beperkt door psychische klachten (24% HM), en zelfs 35% ervaart wel eens suïcidale gedachten (34% HM). Bij de Hillegommers van 18-64 jaar ervaart 27% veel stress (24% HM), heeft 14% een hoge kans op angst en depressie (10% HM). (Gezondheidsmonitor GGD 2022)

Het risico op angst en depressie is het hoogst in Patrimonium, met 50% van de mensen die in de risicogroep vallen. Hier heeft ook bijna een kwart van de mensen veel stress, rookt bijna een kwart van de mensen en heeft een kwart van de mensen moeite met rondkomen.

Deze cijfers laten zien dat aandacht voor mentaal welbevinden en gezondheid een thema is waar veel gezondheidswinst kan worden geboekt. De cijfers rond suïcidale gedachten van jongeren in de Duin- en Bollenstreek vallen op en vereisen extra aandacht en concrete actie.

Subdoelen	Beoogd resultaat	Plan/acties	Brede SPUK thema's
Versterken van de mentale weerbaarheid en gezondheid	Het is normaal om te praten over mentale gezondheid en er is laagdrempelig aanbod en ondersteuning in Hillegom	<p>> Actieplan mentale weerbaarheid jongeren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deel jeugdzorg budget inzetten op preventie - Join Us - Buurtgerichte aanpak mentale gezondheid - STORM: scholenaanpak 113 <p>> Preventie vanuit GGZ Rivierduinen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cursus en trainingsaanbod 	5

Beoogd resultaat versterken van de mentale weerbaarheid en gezondheid

In de gemeente Hillegom wordt het normaal om te praten over mentale gezondheid, inwoners weten waar ze laagdrempelige ondersteuning kunnen vinden en ze weten welke handvatten er zijn om met hun mentale gezondheid aan de slag te gaan. Het aantal jongeren met suïcidale gedachten wordt verminderd doordat ze betere toegang hebben tot lokale ondersteuning.

Plan/Acties voor versterken van de mentale weerbaarheid en gezondheid

De plannen en acties rond mentale weerbaarheid en gezondheid die hieronder staan beschreven zijn nog niet concreet. Dit is een relatief nieuw thema om vanuit de integrale

samenwerkingsstructuur op te pakken. De eerste prioriteit zal dan ook zijn om de plannen en acties rond dit thema te concretiseren en met een integraal actieplan te komen.

> Actieplan mentale weerbaarheid jongeren

De gemeente wil vanuit de uitvoeringsstructuur GALA een actieplan opstellen voor het verbeteren van de mentale weerbaarheid en gezondheid van jongeren. Daarbij zal worden gekeken naar mogelijkheden om een deel van het jeugdzorgbudget in te zetten voor dit actieplan. In 2024 zal het actieplan mentale weerbaarheid jongeren worden opgeleverd waarna het kan worden uitgevoerd.

Verschillende samenwerkingspartners zoals Welzijnskompas en Welzijnskwartier ontwikkelen steeds meer preventief aanbod op het gebied van mentale weerbaarheid. De ontwikkeling van dit aanbod gebeurt in samenwerking met partners en inwoners. Waarbij het uitgangspunt is om buurtgerichte te werk te gaan.

Daarnaast kan er gekeken worden naar de mogelijkheden om Strong Teens and Resilient Minds (STORM) netwerksamenwerking die zich richt op depressie- en suïcidepreventie bij jongeren op scholen te implementeren. De aanpak is ontwikkeld door 113 Zelfmoordpreventie en wordt ondersteund vanuit de Landelijke Agenda Suïcidepreventie.

> Preventie vanuit GGZ Rivierduinen

De afdeling Preventie van GGZ Rivierduinen biedt informatie, trainingen en online programma's om te voorkomen dat mentale klachten ontstaan of dat ze erger worden. Deze zullen extra onder de aandacht worden gebracht.

6. Vitaal ouder worden

De vergrijzing is gaande en een op de vijf Hillegommers is nu boven de 65 jaar. Dit aantal zal de komende jaren alleen nog maar toenemen. We worden steeds ouder, dat is een goed teken, alleen heeft de stijging in levensverwachting ook tot gevolg dat ouderen vaker met chronische aandoeningen moeten leven. Het is belangrijk dat ouderen die te maken hebben met chronische aandoeningen een goede kwaliteit van leven kunnen behouden. Dit betekent wel dat de zorgvraag in de komende jaren extra zal toenemen.

Het gevolg is dat met een groeiend aantal ouderen de zorg op verschillende plekken verder onder druk komt te staan. Denk hierbij aan de Wmo voor gemeenten, de eerstelijnszorg, medische specialistische zorg en de verpleeg(huis)zorg. Daarnaast wordt het moeilijker om aan de vraag te voldoen vanwege krapte op de arbeidsmarkt en kostenstijgingen.

Het is daarom van groot belang dat ouderen zo lang mogelijk vitaal blijven en mensen samen met hun naasten in regie blijven over hun eigen leven. Daarin is een gezonde leefstijl van belang met voldoende beweging en goede voeding. Maar er zal ook aandacht moeten zijn voor vitaliteit op sociaal en mentaal vlak, waarbij mensen een gevoel van zingeving blijven ervaren. Hierin moet extra aandacht worden besteed aan ouderen met een migratieachtergrond en lage sociaaleconomische status.

In de HLT-gemeenten is de Ambitieovereenkomst: *betrokken en vitaal ouder worden* ondertekend. Deze ambitieovereenkomst komt voort uit de pijler Vitaal ouder worden van de MAG en zet in op een integrale aanpak op buurtniveau samen met de inwoners.

Subdoel	Beoogd Resultaat	Plan/acties	Brede SPUK thema's
Bewegen door ouderen	Op elke leeftijd in beweging	<ul style="list-style-type: none">> Uitvoering Sportakkoord II<ul style="list-style-type: none">- Senioren beweegaanbod- Rondje Hillegom> Verbinding cultuursector<ul style="list-style-type: none">- Cultuuraanbod gericht op ouderen	1+2+7
Valpreventie	Minder 65+ naar SEH door een val	<ul style="list-style-type: none">> Ketenaanpak valpreventie<ul style="list-style-type: none">- Opstart in 2023 samen met relevante partners.> Dementievriendelijke gemeente> Campagne Healthy Hillegom<ul style="list-style-type: none">- Rondje Hillegom	2+7

6.1 Bewegen door ouderen

Het is van groot belang dat ouderen letterlijk en figuurlijk in beweging blijven. Fysieke activiteiten zorgen ervoor dat ouderen langer vitaal blijven en dragen bij aan sociale connecties en het tegengaan van eenzaamheid. Naast fysiek in beweging komen kan ook het cultuuraanbod helpen om ouderen vitaal en gezond te houden.

Het faciliteren van activiteiten die ouderen ondersteunen om vitaal te blijven, verlaagt de kans op dementie en het valrisico.

In Hillegom is 17% van de zelfstandig wonende ouderen van 65+ kwetsbaar (16% HM). (Gezondheidsmonitor GGD 2020)

Deze groep zal ondersteund moeten worden in hun vitaliteit, vanuit het GALA zien we mogelijkheden om hier verder mee aan de slag te gaan.

Beoogd resultaat bewegen door ouderen

Er is aandacht voor de specifieke behoeften van ouderen rond bewegen en dit wordt ondersteund met een passend beweegaanbod.

Plan/acties bewegen door ouderen

Onderstaande plannen en acties moeten ervoor zorgen dat ouderen in beweging komen en blijven. Vanuit de uitvoeringsstructuur van het GALA zal gekeken worden of deze plannen en acties verder aangescherpt moeten en/of kunnen worden.

> Uitvoering Sportakkoord II

Vanuit het sportakkoord zetten we voor ouderen in op het vergroten van het senioren beweegaanbod. Er wordt momenteel al gewerkt aan onder andere senioren voetbal, korfbal, tafeltennis en trimmen/rennen. Daarnaast zullen partners die beweegaanbod voor senioren organiseren uitgenodigd worden om gebruik te maken van de infrastructuur van Rondje Hillegom.

Vanuit de campagne Healthy Hillegom zullen we het beweegaanbod voor senioren verder zichtbaar maken en activatie verzorgen zodat de participatie hoger wordt.

Vanuit de integrale samenwerking van het GALA willen we op dit onderwerp ook de transitie maken naar vraaggestuurd aanbod creatie. Het is daarom van belang dat de input van inwoners wordt opgehaald.

> Verbinding cultuuraanbod

Cultuur biedt vele kansen om ouderen op een laagdrempelige manier in beweging te krijgen en sociaal actief te houden. Hierbij kan gedacht worden aan workshops waarin geparticipeerd kan worden maar ook het bezoeken van een voorstelling brengt ouderen in beweging.

Er zal actief gezocht worden naar verbindingsmogelijkheden om cultuur in te zetten om ouderen meer in beweging te krijgen.

6.2 Valpreventie bij ouderen

Valongevallen bij ouderen nemen toe en zorgen daarbij voor toenemende problemen. De gevolgen van een valincident waarbij zorg nodig is zijn enorm, zowel persoonlijk als de maatschappelijke (zorg)kosten.

Er zijn kosteneffectieve aanpakken beschikbaar maar deze worden nog niet op grote schaal geïmplementeerd. Hierdoor is een ketenaanpak voor valpreventie noodzakelijk.

In Hillegom geeft 14% van de zelfstandig wonende 65-plussers aan dat zij in de afgelopen drie maanden zijn gevallen (16% HM), 2% is hiervoor (para)medisch behandeld (4% HM). (Gezondheidsmonitor GGD 2022)

Beoogd resultaat valpreventie bij ouderen

Het risico op vallen bij ouderen wordt vroegtijdig gesignaleerd in zowel zorgdomein als gemeentelijk domein en wordt ondersteund door laagdrempelige toegang tot valpreventief aanbod. Hierdoor zullen er jaarlijks minder ouderen (65+) uit Hillegom op de spoedeisende hulp komen naar aanleiding van een val.

Plan/acties valpreventie bij ouderen

Plannen en acties die worden ondernomen wat betreft valpreventie bij ouderen.

> Ketenaanpak valpreventie

In 2023 start de gemeente met het maken van de plannen voor de ketenaanpak valpreventie. Hiervoor overleggen we met de regionale preventie-infrastructuur, kenniscentrum Veiligheid NL, zorgverzekeraar Zorg & Zekerheid, de GGD en Wijksamenwerkingsverband Hillegom.

Het Wijksamenwerkingsverband Hillegom geeft aan betrokken te willen zijn bij de (gedeeltelijke) uitvoering van de screening voor de ketenaanpak.

> Dementievriendelijke gemeente

De werkgroep Dementievriendelijke gemeente is al actief. Vanuit de uitvoeringsstructuur GALA zullen zij betrokken worden bij de thema's rond vitaal ouder worden.

> Campagne Healthy Hillegom

Vanuit de campagne Healthy Hillegom kan het aanbod rond valpreventie worden uitgelicht. Daarnaast kan er ondersteund worden bij de conceptontwikkeling van interventies rond valpreventie.

7. Regionale preventie-infrastructuur

In de regio Holland Rijnland is een regionale samenwerkingsstructuur ingericht. Dit betreft een samenwerking tussen Zorg en Zekerheid, onze preferente zorgverzekeraar incl. Zorgkantoor en de dertien regiogemeenten. De regionale aanpak preventie en de uitvoering daarvan zullen we zoveel mogelijk afstemmen op de al bestaande overlegstructuren.

De gemeente Leiden is namens alle gemeenten gemandateerd als coördinerend gemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk. De mandatering voor de SPUK IZA is eveneens bij de gemeente Leiden belegd.

Binnen de samenwerkingsstructuur functioneren drie regionale werkgroepen: GGZ, Preventie en Ouderen. Deze werkgroepen vormen de plek om de regionale opgaven op te pakken. Denk aan de vijf ketenaanpakken, de regionale logeervoorziening voor mantelzorgers en het regionale mentale gezondheidscentrum. De gemeente Hillegom is in alle drie de werkgroepen vertegenwoordigd.

We zetten in op de regionale aanpak van in ieder geval de vijf ketenaanpakken. Dit heeft immers een meerwaarde voor alle gemeenten in onze regio. Een voorwaarde bij het regionale plan is dat deze lokaal uitvoerbaar is. We betrekken waar nodig of wenselijk de GGD als adviserend of uitvoerend partner.

SPUK thema

Thema 14 + 15

Beoogd resultaat regionale preventie-infrastructuur

De totstandkoming van een regionale preventie-infrastructuur per 1 januari 2025. We zullen uiterlijk op 1 januari 2024 starten met de inrichting van de vijf ketenaanpakken.

Uitvoeringsstructuur & burgerparticipatie

Uitvoeringsstructuur Healthy Hillegom2.0

Een van de drijvende krachten achter de gezondheidsbeweging Healthy Hillegom is dat er duidelijke afspraken zijn gemaakt over de uitvoeringsstructuur. Deze structuur is bij de start in 2020 direct verbonden aan de beschikbare gelden van het sport- en preventieakkoord.

Het kernteam, bestaande uit Hillegom in Beweging/SportSupport, Welzijnskompas, Welzijnskwartier, Wijksamenwerkingsverband Hillegom, Sportfondsen en The Pando Network, vormt het fundament van de gezondheidsbeweging. Alle deelnemers van het kernteam hebben specifieke commitments gegeven aan Healthy Hillegom.

Healthy Hillegom wordt landelijk gezien als een koploper op het gebied van integrale samenwerking tussen maatschappelijk partners, lokale partners en inwoners op thema's van het leefstijlakkoord.

Ondanks dat er in de afgelopen jaren mooie ontwikkelingen zijn gemaakt op het gebied van integrale samenwerking met Healthy Hillegom wordt het GALA ervaren als kans om de samenwerking verder te intensiveren en inwoners nog actiever te betrekken. Dit is ook noodzakelijk aangezien de taak van het GALA breder is dan het huidige leefstijlakkoord.

Om aan de bredere taak van het GALA te voldoen zal de uitvoeringsstructuur van Healthy Hillegom robuuster gemaakt moeten worden. Dit doen we door het GALA te koppelen aan de ambities van de Maatschappelijke Agenda en het daaraan gekoppelde opgave gericht werken. Hiervoor gaan we Opgavetafels inrichten waarin de gemeente de regie neemt in afstemming met de kernpartners. Momenteel lopen er gesprekken tussen de gemeente en de kernpartners hoe Healthy Hillegom 2.0 vorm te geven.

Duidelijk is dat de gemeente (wethouder en accounthouders) een plek krijgen in de nieuw op te zetten Opgavetafel naast de kernpartners. In gezamenlijkheid zullen zij de belangrijkste opgave vanuit dit plan van aanpak formuleren. Dit zal zoveel mogelijk op een data-gedreven manier gebeuren.

De uitvoering hiervan ligt in handen van het kernteam Healthy Hillegom 2.0. Zij is verantwoordelijk voor het concretiseren van het Plan van Aanpak GALA op korte-, middellange- en langetermijn. De uitvoeringsstructuur zal ook in gezamenlijkheid beslissingen nemen over de inzet van een gedeelte van de Brede-SPUK gelden.

Daarnaast is nu al vastgesteld dat inwoners een zeer zichtbare plek moeten krijgen in de uitvoeringsstructuur. Hier is de wens om een breed platform voor Sport, bewegen, Cultuur en Buurtorganisaties (SBCB) op te richten, zodat de input vanuit de verenigde behoefte en wensen beter wordt georganiseerd. En een onderdeel is in het creëren van structurele burgerparticipatie. Daarnaast worden thematafels georganiseerd als bron voor input voor de Opgavetafels.

Het doel is dat voor eind 2023 de gemeente en kernpartners van Healthy Hillegom de uitvoeringsstructuur van Healthy Hillegom 2.0 hebben bepaald. Waarbij helderheid is omtrent het mandaat, de verantwoordelijkheden en de taken. Vanuit deze structuur zal het Plan van Aanpak GALA vanaf 2024 verder vorm krijgen. Zie onderstaande actielijnen als uitgangspunt voor 2023-2026.

Actielijnen Hillegom

2023	2024	2025	2026
Goedkeuring Plan van aanpak GALA.	Er wordt gewerkt vanuit de opgavetafel met de betrokken partners en alvast ingespeeld op de nieuwe subsidie systematiek (2025).	Start en werken vanuit de nieuwe subsidie systematiek i.c.m. de opgavetafel.	Evaluatie en borging.
Het inrichten van opgave gericht werken via opgavetafels.	Het inrichten van de thematafels met inwoners en partners.	Samenspel thema- en opgavetafel optimaliseren	Bijsturen werkwijze o.b.v. evaluatie en nieuwe subsidie systematiek.
Het integraal werken doorvoeren bij de uitvoeringsorganisaties.	Het herinrichten van het kernteam Healthy Hillegom m.b.v. brede regeling combinatiefunctie	De werkplannen zijn o.b.v. Positieve Gezondheid opgesteld.	Positieve Gezondheid is de leidraad geworden voor werkwijze.
Speerpunten: > Aanpassen boodschap Healthy Hillegom > Rondje Hillegom integraal uitrollen > Verkennen lokaal platform voor sport, bewegen, cultuur en buurtorganisaties (SBCB)	Speerpunten: > Healthy Hillegom als basis > Integraal werken vanuit het gedachtegoed Positieve gezondheid > Versterken platform SBCB > De uitkomsten van de thematafels bepalen prioriteit GALA opgave	Speerpunten: > Healthy Hillegom als basis > Het platform voor verenigingen staat. De uitkomsten van de thematafels bepalen prioriteit GALA opgave.	Speerpunten: > Healthy Hillegom als basis > Positieve Gezondheid en de uitkomsten thematafels bepalen lokale GALA opgave

Burgerparticipatie

Door dit gehele Plan van Aanpak komt naar voren dat het organiseren van burgerparticipatie een grote prioriteit is. De uitdaging ligt bij het vinden van een duurzame en impactvolle manier om burgerparticipatie op verschillende niveaus te integreren.

Een start zou gemaakt kunnen worden met het uitvoeren van een behoefteonderzoek onder een grote groep Hillegommers op het thema gezondheid en welzijn. Het behoefteonderzoek kan als eerste input dienen voor het prioriteren van de GALA opgaven in de uitvoeringsstructuur Healthy Hillegom.

Naast het organiseren van burgerparticipatie op alle losse GALA doelen en activiteiten willen we ook andere innovatieve opties onderzoeken. Een van deze opties is het opzetten van

een lokaal burgerberaad op het thema gezondheid. Hierin zullen de thema's van het GALA leidend zijn. Het is hierin van belang dat een goede representatie van de verschillende doelgroepen aanwezig is. Het burgerberaad kan advies geven aan Healthy Hillegom.

Het is ons doel om de komende jaren te experimenteren met verschillende vormen van burgerparticipatie en deze verder door te ontwikkelen zodat we op vele vlakken de transitie naar vraaggestuurd aanbod kunnen realiseren.

Goedkeuring Plan van Aanpak GALA Hillegom

Het bovenstaande plan van aanpak biedt een duidelijke richting om integraal aan de slag te gaan in Hillegom met relevante gezondheidsvraagstukken. Bij deze is het plan van aanpak gelezen en goedgekeurd.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders van Hillegom

J. van Rijn
Wethouder van o.a. Volksgezondheid, welzijn, jeugdzorg, Wmo, sport

> Retouradres Postbus 16006 2500 BA Den Haag

Gemeente Hillegom
T.a.v. Hajo van der Harst
Postbus 32
2180AA Hillegom

Datum: 02-05-2023

Betreft: Verlening regeling Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK BREED)

Beste lezer,

Op 02-03-2023 heeft u een specifieke uitkering aangevraagd via de regeling *Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026* (SPUK BREED) voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026. De regeling heeft codering H30. Uw aanvraag is geregistreerd onder het kenmerk SPUKBR0118.

Besluit

Voor bovengenoemde periode krijgt u een specifieke uitkering van maximaal € 1.455.106,00.

Motivering bij het besluit

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Het verleende uitkeringsbedrag is het totaal van de bedragen die per onderdeel zijn aangevraagd per jaar. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Onderdeel	2023	2024	2025	2026
Lokaal Sportakkoord	€ 16.786,53	€ 16.786,23	€ 16.786,23	€ 12.906,79
Brede Regeling Combinatiefuncties	€ 115.568,79	€ 115.566,77	€ 115.566,77	€ 111.643,77
Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 25.825,43	€ 25.824,98	€ 25.824,98	€ 25.813,59
Kansrijke Start	€ 19.369,07	€ 20.659,98	€ 20.659,98	€ 25.813,59
Mentale Gezondheid	€ 9.038,90	€ 6.456,24	€ 6.456,24	€ 0,00
Aanpak overgewicht en obesitas	€ 22.597,25	€ 22.596,85	€ 22.596,85	€ 0,00
Valpreventie	€ 66.500,48	€ 61.334,32	€ 61.334,32	€ 63.243,29
Leefomgeving	€ 12.912,71	€ 12.912,49	€ 12.912,49	€ 0,00
OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.228,18	€ 3.228,12	€ 3.228,12	€ 0,00
Versterken sociale basis	€ 47.131,41	€ 46.484,96	€ 46.484,96	€ 34.848,35
Mantelzorg	€ 12.912,71	€ 12.912,49	€ 12.912,49	€ 11.616,12
Eén tegen Eenzaamheid	€ 12.912,71	€ 12.912,49	€ 10.329,99	€ 0,00
Welzijn op recept	€ 7.101,99	€ 12.266,86	€ 14.849,36	€ 17.424,17
Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.228,18	€ 3.228,12	€ 3.228,12	€ 0,00
Coördinatiekosten regionale aanpak preventie	€ 11.492,32	€ 9.426,12	€ 9.426,12	€ 0,00
Totaal	€ 386.606,00	€ 382.595,00	€ 382.595,00	€ 303.310,00

Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I)

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
www.DUS-I.nl

Contact
070 340 55 66
Bereikbaar op werkdagen van 9:00 - 16:00 uur

brede-spuk@minvws.nl

Ons kenmerk
SPUKBR0118

Relatienummer
2005387

Verplichtingsnummer
560156518

Waar moet u aan voldoen?

U moet voldoen aan de verplichtingen in de wet- en regelgeving die van toepassing zijn op deze specifieke uitkering en aan alles dat in deze beschikking staat. U bent er zelf verantwoordelijk voor dat u dit doet en voor de eventuele gevolgen als u dit niet doet.

Wet- en regelgeving

De volgende "wet en regelgeving" is in ieder geval van toepassing op de specifieke uitkering:

- Regeling specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026;
- Artikel 4:35, 4:37 tot en met 4:38, 4:48 tot en met 4:50, 4:56 en 4:57 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- Artikel 17a van de Financiële-verhoudingswet.
Op deze regeling is de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS niet van toepassing.
- De activiteiten waarvoor de uitkering jaarlijks wordt verleend, moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december van het betreffende kalenderjaar, tenzij de in artikel 5.3, derde lid van de regeling opgenomen bepaling van toepassing is.

Wanneer ontvangt u de uitkering?

U ontvangt jaarlijks een voorschot van 100% van het aangevraagde bedrag per jaar. Het te ontvangen bedrag is inclusief btw (indien van toepassing).

U ontvangt het voorschot voor 2023 zo spoedig mogelijk op uw rekeningnummer NL10BNGH0285003925 onder vermelding van SPUKBR0118.

Het voorschot voor 2024 en volgende jaren wordt verleend nadat u het plan van aanpak naar ons heeft gestuurd, zoals bedoeld in artikel 6.3 van de regeling.

Het voorschot voor 2024 wordt overgemaakt in januari 2024, het voorschot 2025 in januari 2025 en het voorschot 2026 in januari 2026.

Financiële-verhoudingswet

U verantwoordt het beschikte bedrag uiterlijk op 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar, zoals geregeld in de Financiële-verhoudingswet, artikel 17a.

Verantwoording

U verantwoordt via het systeem van single information, single audit (SiSa), zoals beschreven in de ministeriële regeling informatieverstrekking SiSa. Bij het niet tijdig indienen van de verantwoordingsinformatie, kan het maatregelenbeleid van het ministerie van BZK in werking treden. Er volgt in dat geval een opschorting van uitbetaling van de algemene uitkering totdat de verantwoordingsinformatie is ontvangen, met een maximum van 26 weken.

Terugvorderingsbeleid

De minister kan besluiten dat u de specifieke uitkering moet terugbetalen:

- a. als er geen (volledige) of onjuiste verantwoordingsinformatie is verstrekt;
- b. als de activiteiten waarvoor de specifieke uitkering is verleend niet zijn uitgevoerd;
- c. als niet is voldaan aan de voorwaarden en verplichtingen die verbonden zijn aan de specifieke uitkering;
- d. als de daadwerkelijke bestedingen lager zijn dan de uitkering;
- e. als de uitkering niet rechtmatig is besteed;
- f. als de rechtmatigheid van de besteding volgens de controlerende accountant onzeker is.

De minister kan de uitkering op een lager bedrag vaststellen als volledige terugvordering onredelijk blijkt te zijn.

De minister besluit uiterlijk 31 maart 2028 over de vaststelling van de uitkering.

SiSa-indicatoren

De volgende indicatoren worden uitgevraagd:

- Naam onderdeel aard controle: n.v.t.
- Totaalbedrag toegekend (jaar T) per onderdeel aard controle: n.v.t.
- Besteding (jaar T) per onderdeel aard van de controle: R
- Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? aard controle: n.v.t.

- Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel aard controle: n.v.t.
- Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/Nee/n.v.t.) aard controle: n.v.t.
- Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/n.v.t.) aard controle: n.v.t.
- Eindverantwoording: (Ja/Nee) aard controle: n.v.t.

Heeft u vragen?

Voor vragen over deze brief kunt u contact opnemen met de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen via brede-spuk@minvws.nl of via 070 340 5566. Voor vragen over de verantwoordingsprocedure kunt u contact opnemen via postbusibi@minbzk.nl.

Met vriendelijke groet,

De minister voor Langdurige Zorg en Sport,
namens deze,
het afdelingshoofd van de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen,

R.Klappe

Bezwaar

Bent u het niet eens met deze beslissing? Kijk eens op <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws/bezwaarschriften-vws>. Daar wordt uitgelegd wat u kunt doen als u misschien bezwaar wilt maken. Er staan voorbeelden waarmee u de kans op een succesvol bezwaar kunt inschatten.

Wilt u toch een bezwaarschrift sturen, dan moet dit binnen zes weken na de datum die bovenaan deze brief staat. Let op: doe dit op tijd, anders kan uw bezwaar niet behandeld worden.

Het bezwaarschrift e-mailt u naar: WJZ.bezwaarenberoep@minvws.nl, bij voorkeur met een ingescande handtekening.

U kunt uw bezwaarschrift ook versturen per post naar:
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

U kunt uw bezwaarschrift ook faxen naar: 070 340 59 84.

Noem in het bezwaarschrift:

- uw naam en adres;
- uw telefoonnummer (wij bellen u dan over uw bezwaar);
- de datum;
- het kenmerk van deze brief (dit vindt u in de rechterkantlijn);
- waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen en van een datum te voorzien. Wij vragen u om een kopie van deze brief mee te sturen met het bezwaarschrift.

Het indienen van bezwaar schort de werking van deze beschikking niet op.